

ОСНОВНІ ФОРМИ МУЗИКОТЕРАПІЇ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Цуранова Оксана Олексіївна,
кандидат мистецтвознавства, доцент,

Бабиніна Юлія Русланівна
магістр
факультету фізичного виховання та мистецтв,
КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
м. Харків, Україна

Введение./Introductions. У сучасному світі дитяча психіка зазнає впливу безперервно зростаючого інформаційного потоку, потерпає від погіршення екології та інших негативних зовнішніх чинників. У результаті з'являються проблеми в розвитку емоційної сфери дітей, найпоширенішими з яких є фізичне та емоційне напруження. Воно проявляється у дратівливості, агресії і є перешкодою для гармонійного та ефективного розвитку особистості дитини. Зарадити цьому може вихователь, музичний керівник на своїх заняттях, застосовуючи інтегровані заняття та елементи музикотерапії.

Цель работы./Aim. Процес організації музично-терапевтичних занять важливо не стільки досягти певного результату, а стільки створити такі умови, які сприяють загальному розвитку дитини та корекції її психофізичних порушень, за яких вона повірить у свої можливості та відчує успіх, задоволення, емоційну піднесеність.

Материалы и методы./Materials and methods. Інтегровані заняття дають дитині достатньо широке і яскраве уявлення про музичне довкілля, взаємозв'язок явищ і предметів, взаємодопомогу, існування багатоманітного світу матеріальної і художньої культури. Тож метою інтегрованого заняття є узагальнення змісту, представлення дітям певного тематичного матеріалу гармонійним, єдиним у різноманітті. Одним з яскравих прикладів інтеграції різних видів діяльності дітей із метою ефективного виховання та навчання є «уроки мислення в природі», розроблені й упроваджені видатним ученим-

педагогом В. Сухомлинським у 1960-х роках. Організовуючи інтегроване заняття, музичний керівник може поєднати в його структурі елементи з різних галузей знань, а не лише з різних видів мистецтва, як у комплексному музичному занятті. Таке поєднання за активної співпраці дітей та педагога дає змогу розглянути матеріал різнобічно, з цікавих, несподіваних, приголомшливих ракурсів. Таке заняття яскраво запам'ятується дітям, пробудить у них бажання пізнавати навколишній світ і відшукувати у ньому зв'язки, самостійно вибудовувати його цілісну картину.

Музично-терапевтичні заняття – налаштовують дитину на внутрішню та зовнішню гармонію, на позитив, формують музично-естетичний смак, виховують культуру, розкривають креативні можливості, розширюють потенціал дітей незалежно від особливостей розвитку кожного.

Отже, завдання музичного керівника не полегшити сприймання музики з дітьми, а духовно налаштовувати їх на хвилю великого музичного мистецтва, відкрити для них важливість розвитку особистості, відродити себе для мистецтва і зрозуміти свої творчі потреби як особистість. Подарувати дитині світ музики і допомогти їй знайти в собі такі ресурси творчості, які звільнять її від тяжкості хвороби або принаймні допоможуть мобілізувати свої зусилля на власний розвиток, на реалізацію своїх можливостей, отримання задоволення від спілкування з прекрасним і високим – основна мета музикотерапії.

Розрізняють основні форми музикотерапії: рецептивну, активну, інтегративну. Активна музикотерапія є терапевтично спрямована, активна музична діяльність: відтворення, фантазування, імпровізацію за допомогою людського голосу, музично-ритмічних рухів і вибраних музичних інструментів.

Методи музикотерапії поділяють на такі, що спрямовані на емоційну активізацію, тренінгові, релаксуючі, комунікативні, а також творчі методи у формі інструментальної, вокальної, рухової імпровізації.

Результаты и обсуждение./Results and discussion. Метод музикотерапії допомагає збудувати такий асоціативний ряд: мистецтво – творчість – переживання – творчість. А творча людина завжди знайде вихід з будь-якої

ситуації. Це дає можливість вийти за межі буденності, відмовитися від загально-прийнятих способів мислення та відновити здатність діяти відповідно до своїх мрій та уподобань. А згодом це і визначеність у професійній діяльності, бажання постійно розвиватися і найголовніше – вміння жити в суспільстві. Тобто творчість – це потужний адаптаційний метод, який апелює до власних внутрішніх сил людини і відкриває свій безмежний світ можливостей. Інтегровані музично-терапевтичні заняття дають дитині достатньо широке і яскраве уявлення про музичне довкілля, взаємозв'язок явищ і предметів, взаємодопомогу, існування багатоманітного світу матеріальної і художньої культури. Тож метою інтегрованого заняття є узагальнення змісту, представлення дітям певного тематичного матеріалу гармонійним, єдиним у різноманітті.

Техніки, що застосовуються на музикотерапевтичному занятті у ЗДО:

- рухове розслаблення і злиття з ритмом музики;
- музично-рухові ігри і вправи;
- музична психосоматична релаксація;
- вокалотерапія;
- гра на музичних інструментах;
- рецептивне сприймання музики;
- музичне малювання;
- пантоміма;
- рухова драматизація під музику;
- музична розповідь;
- імпровізація;
- гра з лялькою та дихальні вправи з музичним супроводом.

Кожне заняття з музикотерапії відбувається в три етапи: підготовчий, зняття напруги та зарядження позитивними емоціями. Відповідно на кожному етапі використовуються різні музичні твори, які відповідають тематиці заняття та емоційному стані дитині. Складаючи тематичний план на рік, музичний

керівник має творчо підходити до розподілу тем зважаючи на поступове ускладнення завдань, умови, традиційні для даної області жанри музичного мистецтва, а також надає можливість вибрати певний варіант теми. Особливих застережень для використання даної музикотерапії немає. Варто проводити заняття з музикотерапії в приміщенні, де діти почувають себе комфортно і затишно, обладнаному необхідними наочними засобами і технічною апаратурою.

Выводи./Conclusions. Отже, у процесі організації музично-терапевтичних занять важливо не стільки досягти певного результату, а стільки створити такі умови, які сприяють загальному розвитку дитини та корекції її психофізичних порушень, за яких вона повірить у свої можливості та відчуже успіх, задоволення, емоційну піднесеність. Можна зауважити, що організація занять з музикотерапії вимагає від вихователя та музичного керівника особливої творчої уяви, фантазії, наполегливості, терпіння в спільній роботі з дітьми, для яких музичне мистецтво – це шанс на успіх.